

Catal Hujuk i Karfi

22. Ožujak 2007.

Povratak boginje i "Duhovna putovanja u Stare Europe", osim proučavanja povijesti i razmisljanja o tom razdoblju, proveo sam svojevrsna "hodočastništva" na mjesta gdje postoje arheološka nalazišta iz vremena neolita. Tako sam osim u Danilu, Hvaru i Smilčićima (najpoznatijim nalazištima u južnoj Hrvatskoj), bio u mjestačima Lengyel i Zengovarkony u Mađarskoj (takozvana lengđelska kultura nosi naziv po jednom od njih); zatim sam otišao u Srbiju gdje je jedno od najvećih nalazišta u Europi kod mjesta Vinča pokraj Beograda. Bio sam također u Catal Hujuku, vjerojatno najbogatijem i najstarijem nalazištu uopće, koje se nalazi pokraj grada Konye u središnjoj Turskoj. Naravno, posjetio sam i Kretu, gdje sam osim uobičajenih turistički poznatih mjesta (poput palače u Knososu) pronašao i mjesto na kojem je izumrla posljednja zajednica iz neolita. Radi se o mjestu Karfi, iznad platoa Lassithi, na visini od preko 1100 metara nad morem.

Povratak boginje i "Duhovna putovanja u Stare Europe", osim proučavanja povijesti i razmisljanja o tom razdoblju, proveo sam svojevrsna "hodočastništva" na mjesta gdje postoje arheološka nalazišta iz vremena neolita. Tako sam osim u Danilu, Hvaru i Smilčićima (najpoznatijim nalazištima u južnoj Hrvatskoj), bio u mjestačima Lengyel i Zengovarkony u Mađarskoj (takozvana lengđelska kultura nosi naziv po jednom od njih); zatim sam otišao u Srbiju gdje je jedno od najvećih nalazišta u Europi kod mjesta Vinča pokraj Beograda. Bio sam također u Catal Hujuku, vjerojatno najbogatijem i najstarijem nalazištu uopće, koje se nalazi pokraj grada Konye u središnjoj Turskoj. Naravno, posjetio sam i Kretu, gdje sam osim uobičajenih turistički poznatih mjesta (poput palače u Knososu) pronašao i mjesto na kojem je izumrla posljednja zajednica iz neolita. Radi se o mjestu Karfi, iznad platoa Lassithi, na visini od preko 1100 metara nad morem.

Sva ta putovanja bila su ispunjena "duhovnom pozornošću". Razum i sjećanje nisu sve što uvijek posjeduje. U dubinama našega duha, među skrivenim zagonetkama živčanog sustava, postoje sposobnosti o kojima većina ljudi uopće ne razmišlja. Te se sposobnosti mogu aktivirati čistom pozornošću. I to je ono što sam činio cijelo vrijeme skupljanja obavijesti o davno prošlom vremenu i posjećujući mjesta na kojima su ostaci toga vremena izronili na površinu. Gdje god bih otišao, vratio sam se bogatiji za nezamjenjivo iskustvo. Nisu to bila turistička, već duhovna putovanja. Išao sam tamo gdje nitko ne ide, prije svega zato što su ta mjesta nepoznata. Osim toga, do mnogih od njih je teško doći. Primjerice, Catal Hujuk je gotovo nemoguće naći bez vodiča, a ako ne znate turski, onda teško da možete razgovarati i s vodičem! No, nije potrebno otići u Tursku da biste osjetili kako je neolit potpuno nezanimljivo povijesno razdoblje za većinu ljudi. Tko je u Hrvatskoj čuo za Danilo? Kad bi neki strani posjetitelj u turističkoj agenciji izrazio želju da ode tamo, vjerojatno bi i on našao na teškoće.

Iskoristit ću ovu prigodu da vam pokažem par fotografija s tih mjesta, a i da se zahvalim Nataliji koja me pratila na tim putovanjima i neizmjereno mi pomogla sudjelujući u nastanku neokulture.

Catal Hujuk

Da bismo došli do tog mjesta u središnjoj Turskoj, morali smo najprije avionom do Istambula, a zatim drugim do Konye. Iznenadila nas je Turska čistoća i uređenost. Upravo suprotno uobičajenoj percepciji!

No, od Konye do Catal Hujuka nije baš jednostavno doći. Odnosno, sve se može ako znate to reći! Catal Hujuk je smješten u dolini sa trideset čest brežuljaka za koje kažu da su stvoreni ljudskom aktivnošću. Naime, drevni ljudi su ovdje gradili svoje nastambe tako da su stare kuće rušili a na njihovim temeljima gradili nove. Tako su, iz pokoljenja u pokoljenje, stvorili čitava brda!

Iskopavanja se odvijaju samo u jednom od njih (fotografije desno), a kažu da će im ovim tempom trebati stotinjak godina da

istraže samo to jedno jedino!

No, mene je više od iskopina zanimala atmosfera. Naime, ako su ovdje živjeli ljudi koji, za razliku od nas, nisu poznavali većinu negativnih društvenih obrazaca naše civilizacije, onda je ovdje moralo nešto od toga i ostati. Nešto nematerijalno – nešto na razini "sjećanja". Želio sam osjetiti i "opipati" to mjesto.

Na donjoj fotografiji sjedim na vrhu Catal Hujuka prekrivenom visokom travom i "osluškujem" ono što je ostalo od te drevne kulture;

Na putu natrag, nisam odolio i u Istanbulu sam, u parku pored Aja Sofije (tamo gdje se u knjizi po prvi put gotovo susreću Dan i Zora) otplesao jedan neoples. Nisam mario za to što misle prolaznici – ionako sam bio u svom svijetu;

Karfi

Put u Grèku, na otok Kretu, poreden je tako da na Karfima, tom posljednjem utočistu neolitskih ljudi, budemo za vrijeme rijetkog kozmičkog događaja – pomrèine Sunca od strane Venere u jednom mjesecu 2006.

Kao ni Catal Hujuk, ni Karfi nisu baš turistički obrađeni. Štoviše, u industriji povijesti koja vlada na Kreti, upravo je zaobuđujuće kako nitko ni ne zna gdje su i što su Karfi!

Gotovo da ih ne bismo pronašli da nije bilo jednog znaka. Nije to bio znak za Karfe, već neki neobièni hir gostionièara koji je ispred svog objekta postavio dva drvena kipa Boginje (fotografija desno). Zastali smo zbog njih, a tek onda shvatili da iza njegovog dvorišta vodi mala i neugledna cesta do vrha planine.

Mjesto gdje su se posljednji Kreæani sklonili od navale grèkih osvajaèa doista je impresivno. Pogled puca na sve strane Krete, a stotinjak metara niže je izvor koji ih je opskrbljivao vodom.

Budući da nalazište nije ni ograđeno ni arheološki zaštićeno, još uvijek možete pronaći vjerojatno vrlo vrijedne nalaze kako leže naokolo, poput ovog kamena na kojem su očigledno ugravirani neki simboli iz tko zna kojeg razdoblja (fotografija desno).

Na Karfe smo se popeli dva puta – prvi put kad smo tražili gdje su, a drugi put u zoru uèi pomrèine. Pogled s vrha je bio fantastičan – posebice kad je izlazilo Sunce!

U knjizi, upravo je taj trenutak presudan za susret Dana i Zore. Naravno, on se dogodio u nekoj drugoj dimenziji. Vrijeme je bilo nevjerojatno promjenjivo. Magla, sunce, oblaci, kiša… sve se izmjenjivalo velikom brzinom, kao da u jednom kratkom razdoblju Majka Prioroda želi pokazati što sve može. Negdje iznutra je upravo tako i bilo – sve se dogodilo odjednom.

Tada, u tom posebnom trenutku i na posebnom mjestu, napravili smo plesni ritual od velikog značenja. A vremenski fenomeni pobrinuli su se za nekoliko neobičenih fotografija…

Još bih mnogo toga mogao ispričeti o iskustvima s tih putovanja. Možda jednom i hoču. Za sada i ovo je dovoljno – bili su to trenuci kada je ponovno nastajao svjetonazor i način života koji je davno nestao s ovoga planeta.